

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัญหาในการจัดดำเนินการสอนโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดดำเนินการสอนโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูอนามัย และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เกี่ยวกับปัญหาในการจัดดำเนินการสอนโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูอนามัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 17 จังหวัด มีประชากรรวมทั้งสิ้น 769 คน แยกเป็นครูอนามัย 429 คน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข 340 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างประชากรดังต่อไปนี้

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 284 คน ได้มาจากตารางการสุ่มตัวอย่างของมอร์แกน (Morgan 1970 : 608) เป็นครูอนามัยที่เป็นกรรมการที่ปรึกษาโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย 158 คน และทำการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา 158 โรงเรียน ตลอดจนเป็นโรงเรียนที่ผ่านการอบรมโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2528 เรียบร้อยแล้ว และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่เป็นกรรมการที่ปรึกษาโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ซึ่งประกอบด้วยพนักงานอนามัย ผอ.ศูนย์อนามัย และผู้ช่วยพยาบาล ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสถานอนามัยตำบล 126 แห่ง จำนวน 126 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างประชากรโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยแยกเป็นประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 17 จังหวัด และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling)

เหลือ 5 จังหวัด ซึ่งได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ ขอนแก่น อุบลราชธานี และ ศรีสะเกษ ได้ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด 284 คน เป็นครูอนามัย 158 คน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข 126 คน และเป็นประชากรทั้ง 5 จังหวัด จำนวนทั้งหมดโดย ไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่ว ๆ ไปของผู้ตอบ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 สภาพในการจัดดำเนินงานโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดดำเนินงานโครงการ ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating scale)

วิธีสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาคู่มือวิทยากรอบรมผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย กองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาคู่มือผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยและอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียน กองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
3. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนจากหนังสือวารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. สัมภาษณ์ผู้ที่รับผิดชอบโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยจากกองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
5. สร้างแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการสร้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของครูอนามัยและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
 จำแนกตามจังหวัดที่จัดดำเนินงาน คุณวุฒิทางวิชาชีพและประสบการณ์ในการทำงาน แบบสอบ
 ดตามเป็นแบบเลือกตอบ มีจำนวนข้อทั้งหมด 3 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพในการจัดดำเนินงานโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริม
 อนามัย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 19 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดดำเนินงานโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริม
 อนามัย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า จำนวน 46 ข้อ ขอบเขตของเนื้อหาใน
 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดดำเนินงานโครงการผู้นำนักเรียนฯ ผู้วิจัยได้สร้างแบบ
 สอบถามโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการวางแผนจัดดำเนินงาน หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้นำนักเรียนฯ
 หลักสูตรการฝึกอบรม การสนับสนุนทรัพยากร การนิเทศติดตามและประเมินผล ตลอดจน
 การปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย

6. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)
 โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์ด้านสุขศึกษาและคานการจัดดำเนินงาน
 โครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย จำนวน 7 คน ทรวจพิจารณาและแสดงความ
 คิดเห็นคานทาง ๆ แล้วนำมาแก้ไขให้เหมาะสม

7. นำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try-out) กับครู
 อนามัย และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ที่มีการอบรม
 ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัยเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว เฉพาะ พ.ศ. 2528 เท่านั้น ณ
 จังหวัดเลย ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 40 คน เป็นครูอนามัย 20 คน และ
 เจ้าหน้าที่สาธารณสุข 20 คน เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนสำนวน
 ภาษาที่ใช้ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข จนได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ โดยส่งแบบ
 สอบถามไปยังครูอนามัย ใน 5 จังหวัด ที่เื้อทำการคัดเลือก รวมทั้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
 ในเขตพื้นที่นั้น ๆ พร้อมกัน ซึ่งรายชื่อโรงเรียนและสถานอนามัยที่ส่งไปนั้น ได้มาจากกองอนามัย

โรงเรียน กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้ทำการอบรมผู้นำนักเรียนฯ ไปแล้ว ตั้งแต่ พ.ศ. 2528 ได้ส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 284 ชุด สำหรับครูอนามัยส่งไป 158 ชุด ใ้รับกลับคืนมาเป็นฉบับสมบูรณ์ สำหรับใช้ในการวิเคราะห์จำนวน 115 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 72.78 และสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขส่งไป 126 ชุด ใ้รับกลับคืนมาเป็นฉบับ ที่สมบูรณ์สำหรับใช้ในการวิเคราะห์จำนวน 120 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.23 โดยผู้วิจัย ได้ใช้เวลาเก็บข้อมูลเหล่านี้ตั้งแต่วันที่ 14 กรกฎาคม 2529 ถึงวันที่ 17 ตุลาคม 2529

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส เอกซ์ (SPSSX - Statistical Package for the Social Science X) ตามลำดับดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพและข้อมูลทั่ว ๆ ไป ผู้วิจัยนำข้อมูล มาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละแยกตามจังหวัดที่จัดดำเนินงาน ศูนย์สุขภาพวิชาชีพ และ ประสบการณ์ในการทำงาน แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลสถานภาพในการจัดดำเนินงานโครงการผู้นำ นักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ผู้วิจัยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอ ในรูปตารางและความเรียง
3. แบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดดำเนินงานโครงการ ผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ได้ดำเนินการดังนี้

3.1 หาค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนที่ได้จากปัญหาในการจัดดำเนินงานโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ในด้านต่าง ๆ โดยกำหนดคะแนนและแปลความหมาย

กำหนดค่าคะแนนจากแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ปัญหามากที่สุด	เท่ากับ	5 คะแนน
ปัญหามาก	เท่ากับ	4 คะแนน
ปัญหาปานกลาง	เท่ากับ	3 คะแนน
ปัญหาน้อย	เท่ากับ	2 คะแนน
ไม่มีปัญหาเลย	เท่ากับ	1 คะแนน

ความหมายของค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{x}) มีดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	มีปัญหามาก
2.50-3.49	หมายถึง	มีปัญหাপานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	ไม่มีปัญหาเลย

3.2 เปรียบเทียบปัญหาในการจัดดำเนินการนิเทศงานโครงการผู้นำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ระหว่างครูอนามัยกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในด้านต่าง ๆ โดยใช้วิธีการทดสอบค่า 'ที' (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การคำนวณค่าร้อยละ ค่ามัธยิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่าที (t-test) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอช เอกซ์ (SPSSX - Statistical Package for the Social Science X)